

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Верстяк О.М.

кандидат економічних наук, доцент;

Келару І.О.

кандидат економічних наук, асистент,

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ ТІНІЗАЦІЇ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах загострення глобальної конкурентної боротьби конкурентоспроможність національної економіки виступає головним фактором досягнення високого і постійно зростаючого рівня розвитку країни і являє собою об'єктивний процес покращення якості життя через: впровадження новітніх технологій; підвищення кваліфікації національних трудових ресурсів; підвищення рівня конкуренції; високі соціальні стандарти; підвищення ефективності національного бізнесу.

Тінізація економіки як явище та процес тісно пов'язаний із конкурентоспроможністю національної економіки і є однією з найбільших перешкод розвитку конкурентоспроможності країни, зростання соціальних стандартів життя населення та інтеграції в європейське співтовариство.

З самого початку досліджень тіньової економіки [1; 2; 3] вчені розглядали причини виникнення, методологію оцінки її масштабів, шляхи легалізації. Тіньова економіка являє собою складне багатогранне явище економічного життя суспільства, відповідно і соціально-економічні наслідки, які вона викликає, також різноманітні й багатопланові.

Внаслідок несплати податків підприємства, які працюють у тіньовій економіці отримують надприбуток – це призводить до перерозподілу наявних в суспільстві ресурсів на користь тіньового сектора економіки. Водночас підприємства, які працюють в легальному секторі, втрачають ці ресурси, це зменшує можливості їх зростання і модернізації. Внаслідок цього відбувається зниження конкурентоспроможності підприємств легального сектору економіки. В результаті на ринку залишаються лише тіньові підприємства і підприємства легального сектора які стали монополістами і можуть знизити витрати і збільшити свій прибуток за рахунок встановлення монопольних цін або використання ефекту масштабу. Внаслідок цього зменшуються надходження податків і доходів до державного бюджету.

Вплив тінізації на конкурентоспроможність національної економіки найповніше виявляється через застосування відповідного алгоритму.

Одне з найбільш важливих питань економічного аналізу, яке виникає у зв'язку з вищевикладеним, полягає у необхідності розробки методологічних підходів до оцінки впливу тінізації на конкурентоспроможність національної економіки.

Для реалізації окресленої мети нами запропонована методика оцінки впливу тінізації на конкурентоспроможність економіки країни на основі 4-х етапного алгоритму формування ключових індикаторів (рис. 1).

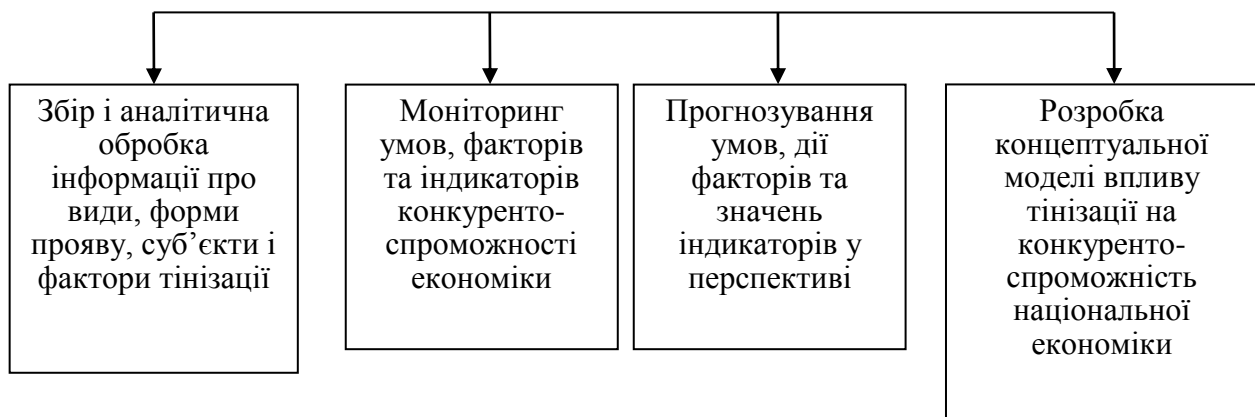

Рис. 1. Методологія оцінки впливу тінізації на конкурентоспроможність національної економіки

(Складено авторами)

Дотримуючись визначеної алгоритмом послідовності, сформуємо показники для виміру досліджуваних процесів. Ними можуть слугувати показники, вибрані із критеріїв оцінювання конкурентоспроможності країни Economic performance, що використовує Міжнародний інститут менеджменту (економічні показники, або ефективність економічної діяльності). А саме: товарний експорт (E), товарний імпорт (I), торговельний баланс (TB), експорт послуг (ES), імпорт послуг (IS), валові внутрішні інвестиції (GFI), валовий внутрішній продукт (GDP), номінальний обмінний курс національної валюти (NER), реальний валютний курс національної валюти (RER), прямі іноземні інвестиції, спрямовані до країни (FDI in), баланс поточних операцій (CA), зайнятість (Em), індекс споживчих цін (P).

Дослідження впливу тінізації на вище зазначені показники дасть можливість оцінити масштаби процесу, його причини, наслідки та виявити шляхи подолання.

Список використаних джерел:

1. Boulding K. E. A note on the theory of black markets / K. E. Boulding // Canadian Journal of Economics and Political Science. – 1947. – Vol. 13. – P. 115-118.
2. Bronfeenbrenner M. Price controls under imperfect competition / M. Bronfeenbrenner // American Economic Review. – 1947. – Vol. 37. – P. 107-120.
3. Plumtre A. F. W. The theory of the black market, further considerations / A. F. W Plumtre // Canadian Journal of Economics and Political Science. – 1947. – Vol. 13(2), may. – P. 280-282.